

WPN-II.6401.364.2017.AC.3

Za: zezwolenie
doreczenia

2017 12 22

DECYZJA

Na podstawie art. 56 ust. 2 pkt 2 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2016 r. poz. 2134, z późn. zm.) oraz art. 104 § 1 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2017 r. poz. 1257)

zezwalam

Muzeum Martyrologicznemu w Żabikowie, ul. Niezłomnych 2, 62-030 Luboń, na umyślne płoszenie lub niepokojenie, chwytanie, przemieszczanie z miejsc regularnego występowania na inne miejsca osobników nocka dużego *Myotis myotis* oraz na częściowe uniemożliwienie im dostępu do schronień, częściowe zniszczenie siedlisk będących obszarem rozrodu, wychowu młodych i odpoczynku oraz niszczenie, usuwanie lub uszkodzania zimowisk lub innych schronień tego gatunku, w związku z remontem pomnika ofiar obozu Chełmno nad Nerem w Lesie Rzuchowskim, dz. nr ewid. 961, obr. Rzuchów, gm. Dąbie, pow. kołski.

I. Określam następujące warunki realizacji zezwolenia.

1. Czynności objęte niniejszym zezwoleniem, związane z wymianą fragmentu zawalonego stropu i prowadzeniem prac remontowych wewnątrz pomnika stanowiącego siedlisko nocka dużego będą wykonywane w terminie od 1 sierpnia do 15 października w latach 2018-2019. Prace obejmujące remont elewacji będą prowadzone w terminie od 1 czerwca 2018 r. do 31 października 2019 r.
2. Na drzewach znajdujących się w sąsiedztwie pomnika przed przystąpieniem do prac remontowych prowadzonych wewnątrz obiektu, w siedliskach nietoperzy, tj. w terminie do 1 sierpnia 2018 r. zostanie zamontowanych 30 schronów trocinobetonowych w miejscach i w sposób wskazany przez chiropterologa.
3. Prace obejmujące remont elewacji będą wykonywane etapami. Rusztowania, z których ww. prace będą prowadzone, będą montowane jedynie w części pomnika objętej w danym momencie remontem. Rusztowania nie będą montowane jednocześnie wokół całego pomnika.
4. Prace remontowe wewnątrz pomnika będą prowadzone etapami, jednym frontem robót – komora po komorze. Prace nie będą prowadzone we wszystkich komorach przedmiotowego obiektu jednocześnie.
5. Przed przystąpieniem do prowadzenia prac w poszczególnych komorach obiektu, każda komora zostanie sprawdzona przez chiropterologa pod kątem zasiedlenia jej przez nietoperze. W przypadku stwierdzenia nietoperzy w komorze, w której będą prowadzone prace remontowe, wszystkie zwierzęta zostaną schwytane i przeniesione do komory nieobjętej remontem lub do trocinobetonowych schronów rozwieszonych w sąsiedztwie przedmiotowego obiektu.
6. Prace remontowe prowadzone wewnątrz pomnika nie będą wiązały się ze zniszczeniem lub ograniczeniem funkcjonalności połączeń pomiędzy poszczególnymi komorami w postaci istniejących otworów w ścianach o wymiarach ok. 50x50 cm oraz szczelin w ścianach pod stropem o wysokości ok. 10 cm.
7. W ramach rekompensaty za częściowe zniszczenie siedlisk i schronień nocka dużego, pod nadzorem chiropterologa należy:

1) w terminie do 15 października 2019 r. zamontować co najmniej 51 pustaków keramzytowych mogących służyć nocom dużym jako kryjówki, w miejscach i w sposób wskazany przez chiropterologa;

2) do 15 października 2018 r. w przypadku wymiany stropu w 2018 r. lub do 15 października 2019 r. w przypadku wymiany stropu w 2019 r. wykonać 6 wlotów do obiektu umożliwiających nietoperzom opuszczenie siedliska i powrót do niego, w tym jeden wlot, który będzie osłonięty daszkiem o powierzchni nie mniejszej niż 100 × 100 cm wyniesionym ponad połac dachu na co najmniej 15 cm – w miejscu obecnie zawalonego fragmentu stropu. Pokrywy wlotów będą zawierały szczeliny o regulowanej wielkości, które umożliwią regulację przepływu powietrza między wnętrzem pomnika a otoczeniem.

8. Pomnik po wykonaniu remontu nie będzie oświetlony.

9. Przed przystąpieniem do remontu oraz w trakcie jego trwania, tj. od 1 stycznia 2018 r. do 31 października 2019 r. oraz przez 2 lata po jego zakończeniu prowadzony będzie monitoring warunków mikroklimatycznych panujących wewnątrz pomnika oraz zasiedlenia obiektu przez nietoperze, w celu oceny wpływu wprowadzonych zmian. W przypadku stwierdzenia czynników negatywnych, niezwłocznie zostaną podjęte dodatkowe działania łagodzące (np. wykonanie dodatkowych szczelin do regulacji przepływu powietrza w stropie pomnika), mające na celu przywrócenie optymalnych warunków do bytowania nietoperzy.

10. Wszystkie czynności objęte niniejszym zezwoleniem będą wykonywane pod nadzorem chiropterologa.

II. Nakładam na Wnioskodawcę obowiązek przedłożenia Regionalnemu Dyrektorowi Ochrony Środowiska w Poznaniu sprawozdań z zakresu wykorzystania zezwolenia, w którym zawarte będą dane uzyskane w wyniku prowadzonego monitoringu w następujących terminach:

1) do 15 listopada 2018 r. z wynikami pierwszego etapu monitoringu warunków panujących wewnątrz obiektu i zasiedlenia obiektu przez nietoperze przed przystąpieniem do prac remontowych oraz z informacjami o przebiegu pierwszego etapu prac;

2) do 15 listopada 2019 r. z wynikami drugiego etapu monitoringu przed przystąpieniem do kolejnego etapu prac w siedlisku nietoperzy oraz z informacjami o przebiegu drugiego etapu prac;

3) do 15 kwietnia i do 30 listopada 2020 r., do 15 kwietnia i do 30 listopada 2021 r. z wynikami monitoringu warunków mikroklimatycznych panujących wewnątrz pomnika oraz zasiedlenia obiektu przez nietoperze po zakończeniu remontu.

Uzasadnienie

Muzeum Martyrologiczne w Żabikowie, ul. Niezłomnych 2, 62-030 Luboń, zwróciło się wnioskiem z 20 października 2017 r., do Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Poznaniu o wydanie zezwolenia na odstępstwo od zakazów: umyślnego płoszenia lub niepokojenia, umyślnego okaleczania lub chwywania, umyślnego zabijania, umyślnego przemieszania z miejsc regularnego występowania na inne miejsca i uniemożliwienia dostępu do schronień, obowiązujących w stosunku do nocka dużego *Myotis myotis*.

Do wniosku dołączono opracowanie pn.: „Ekspertyza chiropterologiczna dla pomnika ofiar obozu Chełmno nad Nerem w Lesie Rzuchowskim” wykonane w 2017 r. przez Macieja Łochyńskiego.

Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Poznaniu pismem z 23 listopada 2017 r., znak: WPN-II.6401.364.2017.AC.1, na podstawie art. 50 § 1 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2017. r. poz. 1257), wezwał

wnioskodawcę do przedłożenia wyjaśnień dotyczących m.in.: czynności na jakie ma zostać wydane zezwolenie, zakresu prac i sposobu ich prowadzenia prac, harmonogramu prowadzenia remontu, działań minimalizujących oraz rekompensaty za zniszczone siedliska i schronienia nietoperzy. Ponadto pismem z 23 listopada 2017 r., znak: WPN-II.6401.364.2017.AC.2 poinformował wnioskodawcę o konieczności wniesienia odrębnego wniosku do Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w zakresie odstępstwa od zakazu umyślnego zabijania nocka dużego.

Wnioskodawca pismem z 5 grudnia 2017 r. przedłożył odpowiedź na ww. wezwanie tutejszego organu wyjaśniając kwestie dotyczące realizacji planowanego remontu.

Na podstawie rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 16 grudnia 2016 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt (Dz. U. poz. 2183), nocek duży jest gatunkiem objętymi ochroną ścisłą. Zgodnie z § 6 ust. 1 i ust. 2 rozporządzenia w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt w odniesieniu do tego gatunku obowiązują zakazy m.in.: umyślnego zabijania, umyślnego okaleczania lub chwytania, niszczenia siedlisk będących obszarami ich rozrodu, wychowu młodych i odpoczynku, niszczenia, usuwania lub uszkodzania zimowisk i innych schronień, umyślnego uniemożliwiania dostępu do schronień, umyślnego przemieszczania z miejsc regularnego przebywania na inne miejsca oraz płoszenia i niepokojenia.

Na podstawie art. 56 ust. 2 pkt 2 oraz ust. 4 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, regionalny dyrektor ochrony środowiska może zezwolić w stosunku do gatunków objętych ochroną ścisłą na czynności podlegające zakazom, między innymi na niszczenia gniazd i siedlisk będących obszarami rozrodu ptaków oraz niszczenia zimowisk lub innych schronień nietoperzy, w przypadku braku rozwiązań alternatywnych, jeżeli planowane czynności nie są szkodliwe dla zachowania we właściwym stanie ochrony dziko występujących populacji chronionych gatunków oraz w przypadku zaistnienia jednej z przesłanek wskazanych w art. 56 ust. 4 pkt 1-7 cytowanej ustawy.

Zgodnie z informacjami zawartymi we wniosku oraz dołączonej do niego ekspertyzie, pomnik ofiar obozu Chełmno nad Nerem, jest siedliskiem nocka dużego, który wykorzystuje ten obiekt przez cały rok. Jest to cenne stanowisko rozrodcze oraz może stanowić istotne zimowisko tego gatunku. Oszacowano, że przedmiotowy pomnik może być wykorzystywany nawet przez około 200 osobników nocka dużego. W ekspertyzie wskazano, że podczas kontroli zaobserwowano nocki duże wiszące na ścianach i na stropie pomnika pojedynczo lub w zgrupowaniach oraz zasiedlające szczeliny między płytami i w betonie. Łącznie we wszystkich komorach, do których był dostęp stwierdzono 130 osobników tego gatunku.

Jak wynika z przedłożonych tut. organowi przez wnioskodawcę dokumentów, przedmiotowy pomnik jest w złym stanie i stwarza zagrożenie katastrofą budowlaną. Remont tego obiektu jest zatem niezbędny ze względów bezpieczeństwa a także, aby utrzymać cenne miejsce rozrodu i zimowania objętego ochroną nocka dużego.

Biorąc powyższe pod uwagę tutejszy organ uznał, że realizacja przedmiotowych czynności spełnia przesłanki określone w art. 56 ust. 4 pkt 1 oraz 3 ustawy o ochronie przyrody, wskazujące na czynności leżące w interesie ochrony dziko występujących gatunków zwierząt oraz na czynności leżące w interesie zdrowia lub bezpieczeństwa powszechnego. Tutejszy organ ocenił, że w przedmiotowej sprawie nie ma racjonalnych rozwiązań alternatywnych, które mogłyby być zastosowane.

Mając na uwadze konieczność przeprowadzenia remontu obiektu oraz biorąc pod uwagę potrzebę ochrony gatunku zaplanowano i dostosowano sposób prowadzenia prac oraz terminy w jakich one zostaną wykonane tak, aby zminimalizować możliwy negatywny wpływ planowanego remontu na nietoperze.

Nocek duży jest największym przedstawicielem rodzaju *Myotis* i największym nietoperzem regularnie występującym w Polsce. Występuje w pobliżu kompleksów leśnych, które stanowią dla niego dogodne miejsca żerowania (szczególnie lasy liściaste). W okresie rozrodczym najczęściej zasiedla strychy budynków, niekiedy także skrzynki dla ptaków oraz różnego rodzaju kryjówki podziemne. Okres hibernacji natomiast spędza w jaskiniach lub podziemiach np. w fortyfikacjach. Jest to gatunek ciepłolubny, dla którego optymalna temperatura w miejscach hibernacji powinna kształtować się w zakresie 7-12°C, natomiast wilgotność względna w zakresie 85-100%. Warunki panujące w zimowisku powinny być stabilne przez cały okres trwania hibernacji. Nocki duże hibernują bardzo często w grupach, w najwyższych partiach zimowiska (np. w zamkniętych kominach) gdzie gromadzi się ciepłe powietrze. Istotną cech kryjówek nocków dużych są odpowiedniej wielkości wloty umożliwiające nietoperzom swobodne opuszczanie i powracanie do nich. Ze względu na rozmiary nietoperzy należących do tego gatunku, prześwit między pionowymi strukturami ograniczającymi wlot powinny mieć co najmniej 50 cm natomiast pomiędzy poziomymi strukturami – co najmniej 15 cm. [Kepel A. 2010. Nocek duży *Myotis myotis*. W: Makomaska-Juchiewicz M. (red.). Monitoring gatunków zwierząt. Przewodnik metodyczny. Część I, s. 220-257. GIOŚ, Warszawa].

Prowadzenie prac remontowych wewnątrz przedmiotowego obiektu będzie wiązało się z częściowym zniszczeniem siedlisk i schronień nocka dużego (zamknięcie szczelin i otworów, które mogą być zasiedlane przez nietoperze) oraz może wiązać się z płoszeniem i niepokojeniem osobników tego gatunku. Tutejszy organ po przeanalizowaniu harmonogramu prac przedłożonego przez wnioskodawcę oraz uwzględniając, że przedmiotowy obiekt wykorzystywany jest przez nocki duże przez cały rok zezwolił na prowadzenie remontu wewnątrz pomnika w terminie od 1 sierpnia do 15 października w latach 2018-2019, czyli poza okresem rozrodu, wychowu młodych i hibernacji nietoperzy. Nałożono warunek, aby prace były prowadzone etapami, komora po komorze, co umożliwi zwierzętom przeniesienie się do komór pomnika nieobjętych w danym momencie pracami. Ponadto aby zminimalizować możliwy negatywny wpływ prowadzenia ww. prac i wyeliminować możliwość nieumyślnego zranienia lub zabicia nietoperzy, wskazano, że chiropterolog bezpośrednio przed przystąpieniem do remontu każdej komory, powinien sprawdzić je pod kątem występowania nietoperzy. W przypadku stwierdzenia obecności nocków dużych zwierzęta powinny być schwytane i przeniesione do komory nieobjętej w danym czasie remontem lub do schronów rozwieszonych na drzewach w okolicy przedmiotowego pomnika zgodnie z warunkiem określonym w punkcie I.4 niniejszej decyzji.

Po przeanalizowaniu niniejszej sprawy, mając na uwadze, że prace remontowe będą wykonywane pod nadzorem chiropterologa, który ma obowiązek schwytania i przeniesienia wszystkich nietoperzy znajdujących się w poszczególnych komorach pomnika przed przystąpieniem do ich remontu, tutejszy organ uznał, że realizacja ww. prac nie będzie wiązała się z umyślnym okaleczaniem nietoperzy.

Z wniosku oraz uzupełnienia wynika, że remont zewnętrznej części pomnika nie będzie wiązał się z bezpośrednią ingerencją w siedlisko i schronienia nietoperzy, oraz że nie powinien negatywnie wpłynąć na przebywające wewnątrz pomnika nietoperze. Wnioskodawca zapewnił, że konserwacja elewacji będzie obejmowała wyłącznie prace nie generujące hałasu ani wibracji mogących zakłócać spokój nietoperzom. Ponadto wyjaśniono, że remont elewacji nie powinien utrudniać nietoperzom możliwości dostania się do wnętrza pomnika, gdyż wloty znajdują się głównie na dachu obiektu.

Mając powyższe na uwadze Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Poznaniu zezwolił na prowadzenie prac obejmujących remont elewacji pomnika w terminie od 1 czerwca 2018 r. do 31 października 2019 r. Nie mniej jednak w ocenie tutejszego organu rusztowania, które będą wykorzystywane podczas tych prac mogłyby częściowo uniemożliwić nietoperzom swobodny dostęp do schronień. Nałożono zatem warunek,

aby rusztowania nie były montowane jednocześnie wokół całego pomnika, a wyłącznie w miejscu, w którym w danym czasie będą prowadzone prace.

W ramach rekompensaty tutejszy organ zobowiązał wykonawcę do wykonania 6 wlotów w stropie przedmiotowego pomnika, które umożliwią nocom dużym swobodne opuszczanie i powracanie do swoich schronień. Zgodnie z uzupełnieniem przedłożonym tut. organowi, w warunku wskazano, że wlot który zostanie wykonany w miejscu, w którym znajdował się zawalony fragment stropu ma być osłonięty daszkiem wyniesionym ponad połac dachu. Pokrywy wlotów powinny mieć regulowane szczeliny, które umożliwią regulację przepływu powietrza między otoczeniem a wnętrzem pomnika, a co za tym idzie pozwolą na modyfikowanie warunków panujących wewnątrz obiektu tak, aby były one optymalne dla nocka dużego.

Tutejszy organ analizując przedmiotową sprawę wziął pod uwagę, że nocki duże w schronieniach najczęściej zajmują ściany i sufit, zwisając z nich swobodnie. Mogą jednak również wykorzystywać szczeliny oraz różnego typu otwory, tunele, kominy i spękania. W związku z powyższym jako rekompensatę za częściową utratę siedlisk i schronień nocka dużego, związaną z zamknięciem otworów, szczelin i spękań w ścianach i stropie remontowanych komór, nakazano zamontowanie 51 keramzytowych pustaków w miejscach oraz w sposób wskazany przez chiropterologa. Keramzytowe pustaki będą stanowiły substytut zamkniętych w wyniku remontu szczelin i spękań ścian. Będą także stanowiły miejsca, w których mogą wykształcić się nieco inne warunki mikrosiedliskowe niż w komorach pomnika, co pozwoli nietoperzom na znalezienie optymalnych miejsc do przebywania.

Aby zapewnić nietoperzom możliwość swobodnego przemieszczania się pomiędzy poszczególnymi komorami pomnika, zobowiązano wnioskodawcę do zachowania istniejących otworów w ścianach o wymiarach ok. 50×50 cm oraz szczelin na ścianach pod stropem o wysokości ok. 10 cm.

W sentencji decyzji nałożono warunek aby przed przystąpieniem do planowanego remontu, w trakcie jego trwania oraz dwa lata po jego zakończeniu prowadzono monitoring zasiedlenia pomnika przez nietoperze oraz monitoring warunków mikroklimatycznych panujących wewnątrz tego obiektu. Pozwoli to uzyskać dokładne dane o sposobie wykorzystywania przedmiotowego obiektu przez nietoperze, także w okresie zimowym, który nie był objęty badaniami prowadzonymi w ramach wykonanej ekspertyzy dołączonej do wniosku. Zebrane zostaną także dane o kształtowaniu się warunków mikroklimatycznych w wewnątrz pomnika. Prowadzenie monitoringu podczas remontu oraz po jego zakończeniu pozwoli kontrolować zmiany zachodzące w siedlisku nietoperzy w związku z tymi pracami oraz pozwoli podjąć działania mające na celu zminimalizowanie możliwych negatywnych skutków tych prac.

Ponadto tutejszy organ nałożył warunek aby wszystkie czynności objęte niniejszym zezwoleniem były wykonywane pod nadzorem chiropterologa, który na bieżąco będzie mógł ocenić czy prowadzenie prac nie będzie zagrażało nietoperzom oraz będzie czuwał nad poprawnym wykonaniem rekompensaty tak, aby była funkcjonalna.

Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Poznaniu ocenił, że realizacja czynności objętych zezwoleniem w związku z prowadzeniem remontu pomnika, przy zachowaniu terminów i w sposób wskazany w sentencji decyzji, nie powinna wpłynąć negatywnie na lokalną populację nocków dużych. Wskazane w decyzji działania rekompensujące mają za zadanie stworzenie warunków zbliżonych do tych panujących przed remontem i zapewnienie nocom dużym możliwości dalszego wykorzystywania przedmiotowego obiektu jako miejsca rozrodu oraz jako zimowiska.

Na podstawie art. 56 ust. 7 pkt 8 ustawy o ochronie przyrody w zezwoleniach określa się obowiązkowo termin złożenia informacji o wykorzystaniu zezwolenia. W związku z tym, zobowiązując Wnioskodawcę do przedstawienia Regionalnemu Dyrektorowi Ochrony Środowiska w Poznaniu sprawozdania z wykorzystania zezwolenia i wyników monitoringu.

Biorąc powyższe pod uwagę, orzeczono jak w sentencji.

Pouczenie

Od decyzji przysługuje odwołanie do Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska za pośrednictwem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Poznaniu w terminie 14 dni od dnia jej doręczenia.

Na podstawie art. 127a § 1 k.p.a., w trakcie biegu terminu do wniesienia odwołania strona może zrzec się prawa do wniesienia odwołania wobec organu administracji publicznej, który wydał decyzję. Zgodnie z art. 127a § 2 k.p.a., z dniem doręczenia organowi administracji publicznej oświadczenia o zrzeczeniu się prawa do wniesienia odwołania przez ostatnią ze stron postępowania, decyzja staje się ostateczna i prawomocna.

Niniejsza decyzja nie zastępuje zezwolenia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Poznaniu na odstępstwo od zakazów obowiązujących w odniesieniu do innych gatunków nietoperzy, zatem w przypadku stwierdzenia obecności ich siedlisk należy uzyskać odrębne zezwolenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Poznaniu.

Niniejsze zezwolenie nie zastępuje zezwolenia na odstępstwa od innych zakazów, wymienionych w art. 52 ust. 1 ustawy o ochronie przyrody, obowiązujących w stosunku do chronionych gatunków zwierząt.

Informuję, iż zgodnie z art. 56 ust. 7a oraz ust. 7j ustawy o ochronie przyrody regionalny dyrektor ochrony środowiska dokonuje kontroli spełniania przez wnioskodawcę warunków określonych w zezwoleniu, a także cofa zezwolenie, jeżeli warunki te nie są spełnione.

Dokonano zapłaty opłaty skarbowej za wydanie zezwolenia w wysokości 82 zł.
Katarzyna Lenkiewicz, specjalista

z up. Regionalnego Dyrektora
Ochrony Środowiska w Poznaniu
Dariusz Lisak
Naczelnik Wydziału Ochrony Przyrody
i Obszarów Natura 2000

Otrzymują:

1. Muzeum Martyrologiczne w Żabikowie, ul. Niezlomnych 2, 62-030 Luboń,
2. aa.

SPECJALISTA
Katarzyna Lenkiewicz
22-12-2017